

CHECKLIST VOOR ZONNEPANELEN

ZIJN ZONNEPANELEN NOG EEN GOEDE INVESTERING?

Sinds juni vorig jaar swingt de elektriciteitsprijs de pan uit. Door de fors gestegen energiefactuur overwegen steeds meer mensen te investeren in zonnepanelen. Is dat ook voor jou een goed idee? Wij geven een antwoord op de belangrijkste vragen voor je de stap zet.

Olivier Lesage

Is mijn dak geschikt?

Om zonnepanelen te kunnen plaatsen, moet een deel van je dak voldoende zon krijgen. De hoogste opbrengst verkrijgt je met een dak dat op het zuiden gericht is en een helling van ongeveer 30° heeft. Maar ook een oriëntatie naar het westen of het oosten en een andere helling zijn geschikt, ook al zal het rendement dan lager uitvallen. Bij een plat dak kun je zelf de ideale oriëntatie en hellingsgraad kiezen. De zonnepanelen worden dan immers bevestigd op een metalen draagstructuur die met ballast wordt vastgezet. Je moet wel uitkijken voor schaduw op het dak buiten de wintermaanden. Een streep schaduw kan immers het totale ren-

dement omlaag halen. Zo kunnen schoorstenen en bomen roet in het eten gooien. Als de schaduw slechts tijdelijk op de zonnepanelen valt, bestaan er technische oplossingen die elk paneel afzonderlijk aansturen om de invloed van de schaduw op de totale opbrengst van de installatie te beperken: micro-omvormers of modules met een optimizer.

Alvorens zonnepanelen te plaatsen, is het ook aan te raden om eerst de toestand van je dak na te kijken. Dit is het moment bij uitstek om het zo nodig te vernieuwen want als je later de zonnepanelen opnieuw moet weghalen, dreig je met extra kosten opgezaald te zitten. Je kunt van de dakrenovatie

gebruik maken om je dak (extra) te isoleren.

Welk materiaal moet je installeren?

Behalve de bekabeling heeft een zonnepaneelinstallatie twee hoofdcomponenten: de zonnepanelen en de omvormer.

Sommige panelen hebben minder oppervlakte nodig om eenzelfde productie te halen. Deze zogeheten hoogrendementspanelen zijn duurder en kunnen vooral op kleine daken interessant zijn. Als je voldoende ruimte op je dak hebt, is het echter niet zinvol om er meer voor te betalen. Ook de look kun je kiezen. Zwarte monokristallijne panelen vallen door de band meer in de smaak dan blauwe polykristallijne pane- ▶

► len. Er bestaan ook full black panelen met een zwart frame.

De omvormer is een sleutelement dat de opgewekte energie van de zonnepanelen omzet in bruikbare elektriciteit in huis. Je kunt hem maar beter op een koele plaats installeren omdat hij warmte moet afvoeren als hij in werking is. Hang hem dus liever niet op een zolder waar het in de zomer erg warm kan worden. Laat ook voldoende vrije ruimte rond de omvormer voor ventilatie. Aangezien dit een vrij duur en gevoelig toestel is, raden we ten zeerste aan om minstens 10 jaar garantie te vragen.

Bij sommige omvormers kunnen de gegevens op afstand worden uitgelezen via een monitoringsysteem en een internetverbinding. Zo kun je de werking van de installatie makkelijk controleren. In Brussel omvat de installatie ook nog een groene meter waarmee je je groenestroomcertificaten kunt aanvragen.

Welk vermogen is vereist?

Het referentievermogen is het vermogen waarmee de zonnepaneelinstallatie in een jaar tijd het equivalent van je jaarverbruik kan produceren. Het vereiste vermogen, uitgedrukt in kilowattpiek (kWp), kun je berekenen door je jaarlijkse elektriciteitsverbruik door 900 te delen voor zover de oriëntatie van het dak optimaal is. Bij een minder gunstige oriëntatie wordt die coëfficiënt met een bepaald percentage verminderd, afhankelijk van de oriëntatie en de hellingsgraad van het dak (meer daarover in ons webdossier).

Mag je installatie het referentievermogen dan niet overschrijden? In Vlaanderen en Brussel kun je een hoger vermogen overwegen omdat je een vergoeding krijgt voor de elektriciteit die je op het net injecteert. Tegen de huidige elektriciteitsprijs en terugvergoeding (december 2021) is het rendement na 20 jaar nog steeds positief. Zelfs in Vlaanderen, waar al lang geen sprake meer is van groenestroomcertificaten voor nieuwe installaties. Het rendement op zonnepanelen kan er oplopen tot 3 à 5 % per jaar, op voorwaarde dat de elektriciteitsprijzen hoog blijven. Dat is een veronderstelling die niet zonder risico is. In Wallonië, waar het mechanisme van de terugdraaiende teller nog steeds geldt voor nieuwe installaties, is het dan weer ten zeerste af te raden om dit referentievermogen te boven te gaan omdat je productieoverschot er verloren gaat.

Moet ik van meter en tarieftype veranderen?

Wie in Vlaanderen of Brussel zonnepanelen installeert, krijgt automatisch een digitale meter, die afzonderlijk registreert hoeveel elektriciteit je opwerkt en hoeveel je af-

neemt. Tenzij je al een digitale meter hebt, moet je dus een nieuwe meter krijgen. In Wallonië bestaat er een premie om de installatie van een digitale meter aan te moedigen, maar deze is nog niet verplicht.

Als je een meter voor tweevoudig uurtarief hebt, moet je dan overschakelen op het normale (enkelvoudige) tarief? In Vlaanderen en Brussel zul je steeds een aanzienlijke hoeveelheid elektriciteit van het net halen voor je huishoudtoestellen die 's nachts draaien of nog wanneer er onvoldoende zonlicht is. Voor dat verbruik is het doorgaans voordeliger om het dag- en nachttarief te behouden of te nemen. In Vlaanderen kost het met een digitale meter trouwens maar enkele euro's om van het ene naar het andere tarief over te schakelen. In Wallonië, waar de terugdraaiende teller nog bestaat, is het meestal aan te raden om naar het enkelvoudige uurtarief over te schakelen omdat je anders de twee tellers van het tweevoudig uurtarief in de gaten moet houden om ze allebei naar een nulverbruik te krijgen.

Wat krijg ik voor de opgewekte elektriciteit?

Bij helder weer verbruikt je de elektriciteit die je zonnepanelen produceren, volledig of deels. De elektriciteit die je op dat moment verbruikt, hoeft je dus niet van het net te ha-

len. Gemiddeld verbruikt een gezin ongeveer 30 % van de opgewekte stroom op het moment zelf. De waarde van dit zelfverbruik is gelijk aan de aankoopprijs van de elektriciteit, inclusief alle belastingen, die ongeveer 30 tot 40 cent per kilowattuur bedraagt (prijs van december 2021).

Op een zonnige dag zullen je zonnepanelen echter meer elektriciteit produceren dan je verbruikt. Je stroomoverschot wordt dan in het net geïnjecteerd en door je burenerbruikt. In Vlaanderen en Brussel kun je een terugleveringscontract sluiten om die geïnjecteerde elektriciteit aan een energieleverancier te verkopen. In de praktijk is dit bijna altijd de leverancier bij wie je ook elektriciteit afneemt.

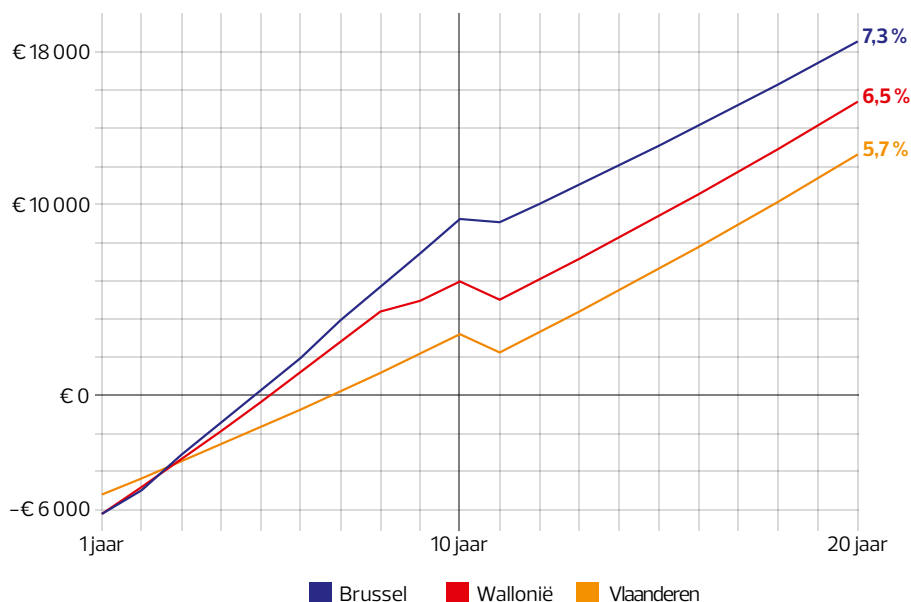
Aanvankelijk bedroeg het teruglevertarief een paar cent per kilowattuur, maar inmiddels is dat gemiddeld 10 cent (met vrij grote verschillen naargelang de leverancier).

In Wallonië is het systeem van de terugdraaiende teller nog steeds van kracht voor nieuwe zonnepaneelinstallaties. De geïnjecteerde elektriciteit heeft dus dezelfde waarde als de zelf verbruikte elektriciteit, dit wil zeggen meer dan 30 cent per kWh. In 2030 zal dit voordeel echter verdwijnen voor alle installaties. Nieuwe installaties die na 2023 worden geplaatst, zouden er al geen recht meer op hebben. Daardoor zal de situatie dan dezelfde zijn als in de andere gewesten.

Zonnepanelen zijn nog rendabel

(prijzen: december 2021)

Berekening uitgaand van een installatie van 5 kWp (en een prijs van € 1250/kWp).
Dak gericht op het zuidwesten. Financieel rendement op 20 jaar.

Hoe kan ik offertes vergelijken?

Wij raden aan om contact op te nemen met verschillende installateurs en hun offertes te vergelijken. Bekijk eerst het vermogen van de voorgestelde installatie en bereken de totale prijs per kilowattpiek, als die nog niet vermeld is. Dat is een cruciaal cijfer om te vergelijken. De prijs per kilowattpiek zou tussen € 1 000 en € 1 250 moeten liggen.

Als de prijzen sterk uiteenlopen, controleer dan of het aanbod van de leveranciers wel vergelijkbaar is. Volledig zwarte panelen kunnen bijvoorbeeld iets duurder zijn. Soms is de garantieperiode veel langer dan 10 jaar. Maar hecht daar niet al te veel belang aan: het is nooit zeker dat het bedrijf in de verre toekomst nog zal bestaan of dat je de garantie werkelijk zult kunnen inroepen. Kijk wel goed naar de garantie op de omvormer: hiervoor raden wij minstens 10 jaar aan. Het beste is een fabrieksgarantie die de vervanging ter plaatse omvat, inclusief werkuren.

Andere specifieke werken kunnen de prijs in de offerte doen oplopen, zoals stellingen of aanpassingen aan de bestaande elektrische installatie.

Welke valkuilen moet ik vermijden?

Bij de meeste mensen loopt de plaatsing van zonnepanelen van een leien dakje. Maar sommige dubieuze bedrijven maken het ingewikkeld door naast de zonnepanelen tegelijk andere systemen aan te bieden, zoals een warmtepompboiler, een warmtepomp of een elektrische verwarming. Meestal vermeldt de offerte slechts een totaalprijs zonder veel details. Uit onze analyse van deze offertes blijkt dat de prijs van de voorgestelde werken vaak buitensporig is. En het gebrek aan gedetailleerde beschrijving in de offerte maakt het moeilijk om op je strepen te staan als er iets misloopt. Pas dus op en vergelijk de offerte met aparte offertes voor elke installatie afzonderlijk.

Welke formaliteiten komen er bij kijken?

Voor de plaatsing van zonnepanelen op een plat of schuin dak is doorgaans geen bouwvergunning vereist. Behalve als er specifieke bepalingen gelden, zoals in verkavelingen of bij gebouwen met erfgoedwaarde. Vraag dit voor alle zekerheid bij de gemeente na.

Vooraleer je een offerte aanvaardt, kun je ook aan je netbeheerder (Fluvius, Sibelga, Ores, Resa ...) vragen welke werken nodig zijn, zoals een aanpassing van de aansluiting of een vervanging van de meter.

Omdat de plaatsing van zonnepanelen een wijziging aan je elektrische installatie inhoudt, zal een erkende instantie ze moeten keuren vooraleer ze opnieuw in werking wordt gesteld. Vaak regelt de installateur dit rechtstreeks met het keuringsorganisme. De prijs van de keuring schommelt tussen € 100 en € 150 en is meestal in de offerte begrepen.

De investering kun je in minder dan 7 jaar terugverdienen

Als de offerte hier niets over zegt, vraag je de installateur het best nadrukkelijk wie hiervoor zorgt en wie betaalt.

Vervolgens moet je de installatie aannemen bij de netbeheerder. In Vlaanderen moet je ze binnen 30 dagen na de keuring aannemen, anders riskeer je een boete. Er is trouwens geen reden om hiermee te wachten, ongeacht het gewest. In Brussel moet je ook contact opnemen met energieregulator Brugel om groenestroomcertificaten te verkrijgen.

In Vlaanderen en Brussel zal de netbeheerder een meter laten plaatsen die de opgewekte en afgenomen elektriciteit apart registreert. Neem eventueel zelf contact op met een elektriciteitsleverancier om een terugleveringscontract te sluiten. Vergeet je installatie ook niet te melden bij je woningverzekeraar zodat ze wordt gedekt bij schade.

Zijn zonnepanelen rendabel?

Eerst moet je goed nadenken of je bereid bent om dit soort investering te doen. De investering laat immers geen flexibiliteit toe; zodra je de stap hebt gezet, is er geen weg terug. Je begint aan een avontuur van minstens 20 jaar waarbij je pas na jaren de investering terugverdient en winst maakt.

Hoewel zonnepanelen jarenlang kunnen werken zonder enig onderhoud of herstelling, kun je er nooit zeker van zijn dat er niets mis gaat: zo kan de omvormer stuk gaan en kunnen de zonnepanelen defect

of beschadigd raken door bijvoorbeeld een storm of blikseminslag. Al moet je de risico's ook niet overschatten.

De zonnepanelen worden gewoonlijk gedekt door de woningverzekering. En het uitvallen van de omvormer - wat het meest voorkomt - kun je ondervangen door minstens 10 jaar garantie op het toestel te eisen.

Andere risico's zijn een wijziging in de prijs die je voor je eigen elektriciteitsproductie krijgt, en nieuwe belastingen. Eigenaars van bestaande installaties in Wallonië en Vlaanderen kennen de teleurstelling en zelfs woede wegens bepaalde beslissingen zoals de afschaffing van de teruggaaiende teller, de invoering van het prosumententarief of de verkorting van de toekenningsperiode van groenestroomcertificaten. Die ontgouchelingen zijn het gevolg van gewaagde politieke beloftes en voorwaarden die ten onrechte voor onveranderlijk werden gehouden. Kunnen er nog meer onaangename verrassingen volgen? Aangezien er al minder steun voor zonnepanelen is dan vroeger, mogen we een stabielere kader verwachten, vooral in Vlaanderen. In Brussel, daarentegen, zou de prijs van de groenestroomcertificaten nog kunnen wijzigen. En Wallonië moet zich voorbereiden op de verdwijning van de teruggaaiende teller tegen 2030. Het is ook niet uitgesloten dat er in de toekomst een of andere vorm van belasting op zonnepanelen wordt geheven.

Zijn zonnepanelen dus nog steeds rendabel of niet? De sterke stijging van de elektriciteitsprijzen eind 2021 heeft het verwachte rendement alvast opgekrikt tot 6 à 7 % op jaarbasis. De terugverdientijd kan zelfs korter uitvallen dan 7 jaar voor zover je een prijs van € 1 250 per kilowattpiek voor de zonnepanelen in de wacht kunt slepen. Om het onderste uit de kan te halen, moet je ze bovendien op een zonnige plaats leggen, je zelfverbruik boosten en een correcte prijs-offerte kiezen. ■

Een weloverwogen keuze

Investeren in zonnepanelen is een optie voor wie een gunstig georiënteerd dak heeft, een correcte prijs verkrijgt voor de installatie en niet bang is voor toekomstige risico's. Maar als je er niet mee kunt leven dat je zonnepanelen op een dag misschien worden belast, dat je een nieuwe meter moet plaatsen of dat je voordeel anders moet berekend, kies je beter een andere investering. Het financiële aspect mag trouwens niet de enige reden voor

je keuze zijn.

Door zonnepanelen te plaatsen kun je bijdragen aan het klimaatneutraal maken van de stroomproductie. Door nu te investeren in jouw kWh voor de komende 20 jaar, ben je ook beter beschermd tegen de schommelende energieprijzen en word je energieonafhankelijker.

Meer informatie en tips vind je in ons uitgebreide dossier op www.testaankoop.be/zonnepaneel

